

Središče mlajših junakov je Kijev in „svetlo solnečko“ knez Vladimir. Izven kijevskega središča stoji samo dvoje novgorodskih junakov in še dva ali trije drugi, namreč Savelj Levanidovič in Surovec-Suzdaljec. Mlajši junaki se delé na domače in popotne. Domači so stalno v Kijevu pri knezu Vladimirju, popotni pa pridejo v raznih zadevah iz tujih krajev.

Zdaj hočem še predstaviti nekatere glavne junake ruske biline kolikor mogoče v kronološkem redu.

Po splošnem mnenju spada med najstarejše junake Svetogor. O njem nam pove bilina primeroma jako malo in vse kakor v odlomkih.

Svetogora predstavlja bilina kot silnega junaka, „ki se dviguje nad gozdom“, mati siva zemlja ga komaj nosi, on ne jaše na sveto Rus, ampak živi na Svetih gorah, kadar se spusti na pot, se mati siva zemlja stresa pod njegovimi koraki. Iz njegovega življenja opisuje bilina samo dva dogodka: njegovo ženitev in njegovo smrt v dveh inačicah. Svetogor ne stoji v nobeni zvezi niti z novgorodskim, niti s kijevskim ciklom. Junaki poslednjega jahajo k njemu, kakor Ilja Muromec in Mikula Seljaninovič, toda on sam ne jezdi nikdar na sveto Rus, in kadar se sreča s kijevskimi junaki, je to njegova smrt.

Oglejmo si nekoliko biline o Svetogoru!

Bilina opeva, kako se je srečal Svetogor s starihim ruskim junakom Iljo Muromcem. To bilino je

SABLJA RADECKEGA V POSVETOVALNICI NAŠEGA CESARJA

zapisal Markov, kakor mu jo je pela Marta Semenovna Krukova, ki se je je naučila od svojega deda Vasilija Leontjeviča. Zbiratelj je našel še več inačic

te pesmi. Pred njim so jo zapisali Kirjejevski, Ribnikov in Hilferding, kakor so jo našli v olonecki guberniji, z nevelikimi spremembami. Po verziji Markova se je zgodilo srečanje takole:

RADECKI L. 1856.

Ilja Muromec je jahal na čisto polje. Ko je prišel na čisto polje, je zagledal sled konjskih kopit, ter pričel premišljevati:

A kakó je to res čudna reč?
Glej, junak tu silen sprehaja se!

Muromec ne ve, ali bi šel naprej ali bi se vrnil nazaj; če bi vedel, da ta junak ni mnogo močnejši od njega, bi se spustil ž njim v boj, in ako bi ga premagal, bi imel veliko slavo; naj bi bil tudi neznani junak raven njemu, Ilji Muromcu, ter bi ga premagal, ne bi bila velika sramota. Če bi pa bil mlajši od njega, a bi ga užugal,

„meni starčku k časti ne bode in k pohvali junaški ne.“

V tem dvomu se spomni Ilja Muromec, da so k njemu, ko še ni mogel hoditi, prišli angeli, ter mu rekli:

Najsilnejši ti ruski junak boš postal,
bij z vsakim junakom se in vojuj;
tebi starcu v čistem polju smrt ni pisana.

Tako jaha po čistem polju, dokler ne zagleda platnenega šotora, gre vanj in zagleda železno postelj, 40 sežnjev dolgo in 40 široko.

Toda kdo na tej postelji počiva, leži?
Toda glej, kakšno čudo prečudno to!
Ni neveren li kakšen Tatarin to?
Ali ruski mogočen je on naš junak?